
God kan het mogelijk maken

een memoire van
Annelies vandenBerg-Rietveld
door haarzelf geschreven

God kan het mogelijk maken. © 2020 by Annelies VandenBerg-Rietveld.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, overgenomen, opgeslagen of gepubliceerd in enige vorm of wijze, hetzij elektronisch, kopieertechnisch, druktechnisch of fotografisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Annelies VandenBerg-Rietveld, Godkanhetmogelijkmaken@gmail.com

De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan de Nieuwe Bijbelvertaling, © 2004/2007 Nederlands Bijbelgenootschap.

41 | ISBN 9789464184488

www.bravenewbooks.nl/anneliesvandenbergrietveld

**God kan het
mogelijk maken**

Reacties

‘Ik heb net je boek uitgelezen en heb er van gesmuld. Je schrijft echt boeiend.’

— *Marian Bos-Boers*

‘Dank voor je boek! Heb het in een ruk uitgelezen. Je schrijft heel vlot. Je weet je veilig in God’s hand. Dat geeft ook voor de toekomst hoop!’

— *Gettie Kievit-Lamens*

‘Werkelijk, wat een levensverhaal. Prachtig! Voor mij is de rode draad natuurlijk het Geloof maar ook dat je geen vaste woonplaats hebt en dat je min of meer Gods Zwerver bent... die wordt uitgezonden naar waar zij nodig is. En altijd op het juiste moment aankomt.’

— *Evelien Veenendaal*

‘Wat een mooi inspirerend boek heb jij geschreven. Ik vond het indrukwekkend. Wat een veelbewogen leven heb jij, en wat fijn dat God in jouw leven zo belangrijk is geworden.’

— *Liewien Koster*

Inhoud

De eerste dag in ons nieuwe land.....	11
Op zoek naar bezigheden	15
De eerste hete zomer en de verkiezingen	19
Geboorte van een zoon, een dochter en nog een zoon	21
Californië?	25
Grote beslissingen	29
In het ziekenhuis	31
Een ander huis, maar hoe moet dat?	35
Mijn keerpunt!	39
Hulp voor ons van de Bijbelkring	43
Verlangen naar Nederland	45
Gaan wij naar Nederland?	53
Nieuwegein	57
Terug in Salinas.	59
Wel of niet verkopen	61
Is er een huis in Nederland?	65
Vorbereiding reis naar Nederland.	67
Ons begin in Voorthuizen	71
Verschil in kerken	77
Toch misschien schaatsen en sneeuw?	79
Tom, redder in de nood	81
Het vinden van woonruimte en werk	83
Kunnen wij weer wennen na Voorthuizen?	87
Toch een woning in Los Osos!	93
Eerste Kerst in Los Osos	95
Ik, bejaardenverzorgster?	97
Bezoek aan Nederland en weer werk zoeken	101

Amy leren kennen	105
Dakloos	109
Weer een flat en wat voor één!	113
Amy	115
Plannen maken voor een lange reis met de camper	117
De grote reis gaat beginnen	121
Zorgen voor Rosemary	125
Californië, ik kom eraan!	129
Eindelijk weer naar Nederland	131
Een zeer 'toevallige' ontmoeting	133
Een grotere woning, ook op wielen	135
Huwelijk van David en Jenny, en het eerste kleinkind	137
Hoeveel AOW?	139
Oplossing voor geldnood	141
Een woonruimte en wat voor een	143
De krimp in de kerk	145
De Olympische Winterspelen	147
Reis naar Israël?	149
Philadelphia	151
Terug naar Wageningen	153
Het Witte Paard is verkocht!	155
Het aanbod	157
Kan ik een gastgezin vinden?	159
Problemen	163
Wat nu?	165
Het wordt heel spannend	167
In Pismo Beach!	169
Ongelooflijk veel werk	171
Dozen uitpakken	173
Terug in de camper	175
Appartement?	177
Voorstel vrouwenavond	179
Eerste vrouwenavond	181
Kerk zijn op een andere manier	183

70 jaar en een prachtige verrassing!.....	185
Wat is een camper toch handig.....	187
Tweede vrouwenavond.....	189
Begin met het helpen van Jackie.....	191
Hoe was dat mogelijk!.....	193
Een kleinzoon!.....	197
Een vroege Thanksgiving.....	199
Een vreselijke, levensgevaarlijke rit.....	201
Helpen met gewichtsverlies.....	205
Hutje in het bos.....	207
Toekomst voor Paradise.....	209
Een nieuw begin in Oregon.....	211
Nederland laten zien.....	213
Het klooster.....	217
Werk op het juiste moment.....	219
Het kraaiennest.....	223
Niet meer kunnen wachten.....	225
Grote opruiming.....	227
De verhuizing.....	229
Mijn nieuwe, onverwachte, mooie fulltime bezigheid.....	233

Voor mijn kinderen, David, Ellen, en Michael.

Graag wil ik van harte bedanken allen die heel belangrijk zijn geweest voor het tot stand komen van dit boek: Mevrouw Van Nieuwenhuizen, Ies en Marian Bos-Boers, Jan en Ank Santman-de Kok, Margreet Meijer, en van Brave New Books, Ivo. Mijn leraar Nederlands, de heer Wim Sanderse, wil ik postuum hartelijk danken voor zijn expertise. Vooral mijn zoon Michael, die grafisch ontwerper is, heeft heel veel van zijn tijd gegeven. Hij creëerde de prachtige omslag, waarbij ik alleen iets gezegd had over een stapel stenen, èn heeft het manuscript klaargemaakt voor publicatie. Dank, heel veel dank, Michael. Ik ben zo trots op je.

1

De eerste dag in ons nieuwe land

Wij vielen eindelijk uitgeput in bed, want het was een heel lange dag geweest, mede door het tijdsverschil van zes uur. We lagen in een vreemd bed, in een vreemd huis, ook de stad kenden wij niet en zelfs het land was nieuw. Wij waren geëmigreerd. Mijn man Cees viel meteen in slaap, maar ik liet alles nog eens de revue passeren.

Het was na middernacht en buiten heel stil. Plotseling werd ik opgeschrikt door de sirene van een politieauto. O, wat kwam dat geluid mij bekend voor. Ik had het zo vaak gehoord in Nederland, aan het eind van Amerikaanse televisiefilms. Dan werd het spannend, want meestal zetten de politieauto's een achtervolging in. Dat vond ik angstaanjagend, want ik hield niet van die politiefilms, maar zat toch mee te kijken. Maar dit keer was het geen film; ik was in Amerika en werd weer bang. Waar zijn wij naartoe geëmigreerd? Is het echt een gevaarlijk land? Hoe zijn de mensen en zullen zij ons accepteren? Vanochtend waren wij nog in Nederland en na een enerverende lange dag, zaten we in Ashtabula, Ohio.

Het afscheid was meegevallen. Mijn ouders hadden zich goed gehouden, net als ik, want na acht maanden wachten, gingen we dan eindelijk het grote avontuur tegemoet. Ik denk dat mijn vader wel een traan weggepinkt heeft. Ik ben de enige dochter en een vaders kind.

Op het vliegveld van Cleveland waren wij door de nieuwe werkgever, Jim en zijn vrouw Mary, opgehaald. Het was al donker toen wij Ashtabula binnen reden, dus kon ik weinig zien van de omgeving van ons nieuwe huis. Het zou een beetje afgelegen liggen, precies naast de kassen waar mijn man zou gaan werken. Ik was reuze benieuwd naar de omgeving, maar moest wachten tot het licht werd. Ondanks alle opwinding viel ik uiteindelijk toch in slaap.

Al heel vroeg werd ik wakker en zag dat het licht was. Meteen sprong ik uit bed. Nu moest ik zien waar wij terecht waren gekomen. Ik opende de gordijnen van onze slaapkamer en zag het onverharde pad dat naar de weg liep, waar we misschien 300 meter vanaf zaten.

Ik liep daarna snel naar de woonkamer die heel groot was (vijf bij vijf meter, dat had ik later gemeten). Er waren helemaal geen gordijnen en ik liep vlug van het ene naar het andere raam. Ik kon het haast niet geloven. Er lag een enorm grasveld aan twee kanten van het huis. Ik werd reuze enthousiast; wat een lap grond lag er omheen!

De keuken was helemaal open met een eettafel aan het raam. De zon scheen er precies op. Wat een heerlijke plek om de dag te beginnen. Nu had ik drie kanten vanuit het huis gezien, nu nog de extra slaapkamer. Die had uitzicht over de kassen. We zaten namelijk op de eerste verdieping. Voor het eerst van mijn leven had ik een badkamer met een ligbad met douchekop, wat een luxe. Op de begane grond was een soort grote garage, dezelfde oppervlakte als de eerste verdieping. Vanuit de garage kon je door het stookhok naar de kassen lopen.

Als je beneden door onze voordeur kwam en de trap opliep, had je links onze tweede voordeur en rechts een heel grote serre met aan drie kanten alleen maar ramen. Het stond op palen en de ruimte eronder diende als carport. Daar stond een auto die we mochten lenen, totdat we er zelf één zouden kopen.

Mary had wat brood, kaas en melk voor ons gekocht en in de ijskast achtergelaten. We konden dus ontbijten en dat moest snel, want Cees moest meteen om half acht beginnen. Nadat hij naar de kassen gegaan was, begon ik met uitpakken. We mochten twee koffers per persoon meenemen en deze stonden nog in de slaapkamer. Ik hing alle kleding in de enorme hangkasten; de rest ging in de ladekast. Dat was dat; nog nooit zo snel verhuisd!

Ik kreeg een goed idee. In de grote zitkamer stonden een bank en een gemakkelijke stoel en dat was alles. Van twee op elkaar gestapelde koffers met een sjaal erover maakte ik een salontafel en met de twee andere koffers deed ik hetzelfde en plaatste ze als bijzettafel. Ziezo, het huis was ingericht. Er waren geen dozen uit te pakken en er was geen rommel op te ruimen. Het wachten was op de kist die met de boot zou komen; dat kon nog wel drie maanden duren.

Cees kwam thuis om te lunchen en zei, dat hij de rest van de dag vrij had om het stadje te verkennen en om geld te wisselen. Na wat zoeken vonden we het centrum en de bank die ons aanbevolen was. Iedereen was er zo vriendelijk. Het kwam ook maar zelden voor dat nieuwe emigranten in Ashtabula een rekening openden. Ons Engels was nog lang niet goed en dat vonden ze aantrekkelijk. We werden ge-

holpen met het openen van een rekening door een man van in de veertig. Hij had ons geld op de nieuwe rekening gezet, daarna moesten wij aan de andere kant zijn. Daar was een rij loketten met elk een vrouw van rond de zestig erachter. De keurige meneer die ons geholpen had zei iets, dat ik na al die jaren nog precies weet. Hij zei: "Ga maar naar de meisjes aan de overkant, die helpen je wel verder." Wat een verschil met Nederland. Er zouden nog zoveel van die momenten volgen.

Nu moesten we ons nog laten inschrijven, dus zochten we het stadhuis. Binnengekomen zagen wij een aantal bureaus met mensen erachter die opkeken en vriendelijk vroegen wat we kwamen doen.

"Wij zijn net gisteren vanuit Holland naar Ashtabula geëmigreed."

"Welkom, we hopen dat jullie het hier naar jullie zin zullen hebben."

"Wilt u niet weten waar wij zijn gaan wonen en wie wij zijn?" Er werd een beetje onwennig gelachen. Wij voelden ons opgelaten en probeerden met veel gestuntel te vertellen wat de gewoonte in Nederland was.

"Nee hoor, dat hoeft niet, maar we vonden het heel leuk kennis gemaakt te hebben. Veel succes toegewenst!" We dropen beschaamd af. We hadden nog veel te leren!

De volgende stop was de supermarkt. Daar kon de Albert Heijn in Wageningen wel drie keer in. De gangpaden waren heel erg lang, zodat wij veel moesten lopen om alleen het nodige te kopen. Bij de kassa rekende mijn man af, terwijl ik gauw de boodschappen inpakte. De caissière keek naar mij en vroeg aan Cees: "Wat is er met haar aan de hand?" Wat bleek nu: je pakt je eigen boodschappen niet in. En weer voelde ik mij opgelaten. Tot nu toe bleek alles anders te gaan dan in Nederland.

2

Op zoek naar bezigheden

Het was de tweede dag en terwijl ik doelloos door de bijna lege woonkamer liep, viel mijn oog op de telefoon die op de grond stond. Maar wij kenden niemand in Ashtabula, behalve de werkgever, Jim en zijn vrouw, Mary, dus met wie zou ik kunnen bellen? Ik voelde mij opeens heel eenzaam.

Onwillekeurig gingen mijn gedachten terug naar Nederland. Deze rust en stilte waren zo'n verschil met de laatste weken in Wageningen. Er was een verhuishwagen gekomen om alles op te halen dat in de kist ging. De rest moest verkocht worden, onder andere alle elektrische apparaten, want de VS heeft 110 Volt. Natuurlijk ook al onze kamerplanten en veel van het meubilair.

Op een zaterdag zouden wij een grote 'verhuis-verkoping' houden. Hoewel ik het nooit meegemaakt had, vond ik dit voor de hand liggen. Ik maakte flyers en hing ze op in de diverse grote studentenflats: 'Wegens emigratie veel huishoudelijke spullen te koop.'

Cees had nog gezegd dat mijn idee niet zou lukken.

Op de dag van de verkoping liep het storm. De flat stond helemaal vol mensen. Die vonden het geweldig om voor een habbekrats iets te vinden wat ze nodig hadden. Aangezien Cees er niet was, moest ik gauw mijn buurvrouw Hankie vragen om te helpen.

Toen Cees na een paar uur kwam, kon hij zijn ogen niet geloven. We raakten bijna alles kwijt en wat overbleef gaf ik weg. Daarna was het schoon opleveren van de flat aan de beurt. Ook nog het verkopen van mijn Renault 4. We gingen nog naar een aantal afscheidsfeestjes, terwijl wij bij Peter en Cox, studievrienden van Cees, logeerden.

Eindelijk kwam de dag van vertrek, zondag 21 maart 1976. Op 23 maart liep ik in Ohio rond met mijn ziel onder mijn arm. Ik moest iets gaan doen en ineens wist ik het. Ik wilde een naaimachine kopen, mijn eerste, en gordijnen naaien.

Er is een heel grote winkelketen in de VS die Sears heet en bekend staat om zijn betrouwbare elektrische apparaten. Daar vond ik een mooie naaimachine met zigzagsteek. Dat was onze eerste grote uitgave

en nu, 44 jaar later, gebruik ik hem nog. Dit nieuwe project gaf mij veel plezier.

Die eerste week kochten wij ook een wasmachine en een droger. De verkoper bij Sears begon ons al te kennen. Binnen in Sears was een apart kantoortje, waar je verzekeringen kon afsluiten. Er werkte maar één man van in de dertig en als hij niets te doen had, maakte hij een praatje met het personeel van Sears. Zo ook die middag toen wij de wasmachine en droger kochten. Deze verzekeringsman vond het zo leuk dat wij uit Holland kwamen. We moesten beslist zijn vrouw en kinderen leren kennen.

“Waarom komen jullie niet vanavond bij ons eten. Ik bel mijn vrouw wel even op.”

Dat was spannend; voor het eerst een diner bij Amerikanen thuis en we kenden hen niet eens. Maar het werd toch een gezellige avond.

De volgende dag was ik weer bij Sears. Nu om een stofzuiger te kopen. Het was leuk om bij de verzekeringsman langs te gaan en hem nog eens te bedanken voor de gezellige avond. Het was fijn om iemand al een beetje te kennen.

Op zaterdagavond namen Jim en Mary ons mee uit naar een mooi restaurant. Weer een nieuwe ervaring, wat zou ons nu te wachten staan? Om de tijd te doden en omdat Amerikanen niet graag tijd verspillen, kregen we meteen een schaalpje met een simpele salade. De serveerster kwam langs om te vragen welke slasaus ik wilde hebben. Ze ratelde meteen vijf of zes soorten af. Ik had geen idee. Toen ik begreep dat slasaus met roquefort blauwe kaas heette, was de keuze snel gemaakt. Daarna moesten we weer kiezen, rijst of ‘baked potato’. Dat begreep ik meteen, dat moesten gebakken aardappels zijn en die vind ik heerlijk. Ik keek wel vreemd op toen ik mijn bord kreeg met daarop een enorme grote aardappel, nog in de schil. Mary liet zien hoe ik hem open kon snijden en er dan zure room op kon doen. Dit was wel even iets anders dan gebakken aardappels waar ik naar uitgekeken had.

Tijdens het eten vertelden Mary en Jim dat er een goede kerk vlakbij ons huis was. Misschien wilden wij daar de volgende ochtend naar toe gaan. Dit was een gevoelig punt. Cees was opgevoed in ‘s Gravenzande en ging met het gezin naar de Gereformeerde Kerk en ik groeide op in Voorburg in een Hervormd gezin. Wat Cees precies geloofde, daar ben ik nooit achter gekomen. We spraken er niet over.

Ik geloofde wel in God en dat Hij de hemel en de aarde had geschapen, maar ik geloofde niet dat Hij mij kende. Ik had wel tijdens mijn jeugd, bij mijzelf in bed, heel vaak gebeden om genezing van mijn huidaandoening. Ook herinner ik mij nog glashelder een gebed, dat ik bad toen ik in de zesde klas lagere school zat. Ik bedoel letterlijk, terwijl ik in de bank aan de deurkant zat. Ik keek over alle hoofden heen naar de bovenkant van het raam. Daar zag ik een prachtige blauwe lucht. Het was mei en ik snakke ernaar om te gaan tennissen. Heel vaak, tijdens de zomervakantie, als ik alle de tijd had voor tennissen, regende het. Zelfs als de zon weer scheen, bleven de banen nog lang onder water. Precies daar, in de schoolbank, bad ik een simpel kindergebed. Ik vroeg of ik in een land mocht wonen waar bijna altijd de zon scheen.

Ik geloofde in God, maar ik voelde mij niet met Hem verbonden. Er was geen persoonlijke relatie. Het was dus geen wonder dat ik, nadat ik een tijdje in Leiden op kamers zat, niet meer naar de kerk ging. Bij Cees was het ook zo gegaan.

Misschien omdat we zo afgelegen woonden, ik heb geen idee, maar we besloten deze kerk te proberen. De mensen waren erg hartelijk. Ik werd gevraagd om het gastenboek te tekenen met naam en adres. De preek was erg moeilijk te volgen en de liederen waren onbekend, maar we waren er even uit geweest en Jim en Mary hadden natuurlijk wel gelijk dat je op die manier mensen leerde kennen.

De volgende middag werd er beneden aan de deur gebeld. Ik liep de trap af en zag door de ruit een man staan. Ik herkende hem niet. Toch opende ik de deur en hij vroeg of hij binnen mocht komen. Hij had wat papieren en een boekje in zijn hand. Ik vroeg of hij iets kwam verkopen.

“O nee, echt niet!”

Ik liet hem binnen en samen liepen wij naar boven. Hij ging op de bank zitten en ik wist niet wat ik moest zeggen. Na wat gearzel van mijn kant en gestuntel van hem, begreep ik eindelijk dat hij de dominee was, die we de dag ervoor hadden gezien. Opeens werd ik vreselijk zenuwachtig.

Ik stelde meteen voor om naar mijn man in de kassen te gaan. En zo kwam het dat we even later met Cees tussen de planten stonden. Ik had hem snel toegefluisterd dat het de dominee was. Cees wist ook niet wat hij met hem aan moest. De arme man moet het begrepen

hebben, want hij was heel snel verdwenen. Vanaf dat moment gingen we niet meer naar de kerk.

3

De eerste hete zomer en de verkiezingen

Het weer in Ohio was beter dan in Nederland. We kregen meteen meer blauwe luchten en konden volop genieten van de zon. Toen wij aan het begin van de lente kwamen, had ik geen idee wat mij nog te wachten stond. Cees begon aan een grote moestuin naast een moeras, een stuk verder van ons huis. Ik werkte elke dag in de bloementuin. Als Amerikanen huizen huren, doen ze meestal niets aan de tuin. Zij begrepen echt niet, dat ik al mijn energie in die enorme lap grond stak.

In juni begon het al heet te worden en voor mij was dat niet goed. Ik had vanaf mijn geboorte een heel nare huidaandoening die met veel jeuk gepaard ging *en* ik was allergisch voor mijn eigen transpiratie vocht. Ik kocht de ene elektrische ventilator na de andere. Eén voor in de keuken, één voor in de woonkamer, en één voor in de slaapkamer en toen de kinderen geboren werden, kregen zij ook hun eigen ventilator.

Na de zomer, waarin ik veel last van de hitte gehad had, werd het eindelijk minder warm. Het was september en de tuin stond er prachtig bij, alles stond in bloei. Op een ochtend deed ik de gordijnen open en keek de tuin in. Mijn mond viel open van verbijstering. Ik kon mijn ogen niet geloven. De bloemen die gisteren nog bloeiden, waren allemaal zwart; bevroren door de eerste nachtvorst. Er bloeide niets meer, geen kleur te bekennen. Even zat ik in een enorme dip. Ik wist dat ik pas na de eerste week van juni weer planten in de tuin kon zetten, ook vanwege nachtvorst. Dat wilde dus zeggen, dat wij negen maanden met een kale tuin zouden zitten.

In oktober begon de winter met de eerste sneeuw. Soms lag er zoveel sneeuw dat ik er met de auto niet uit kon. Eén keer zaten wij drie dagen ingesneeuwd, toen ik ontdekte dat ik daar helemaal niet tegen kon. Dat heet 'cabin fever' (hut koorts).

In september hadden kennissen ons aangeraden de horren van de ramen te halen en de extra glazen ramen, die in de garage stonden, voor de ramen te schroeven.

“Maar dan kunnen we de ramen niet meer opendoen.”

“Dat wil je ook helemaal niet, het is daar veel te koud voor.”

Dus daar zat ik in september. Ik kon niets meer in de tuin doen en de ramen zaten potdicht. Iedereen die mij kent, weet dat ik een buitensmens ben.

Toen wij in het voorjaar van 1976 in Ohio kwamen wonen, vielen we midden in de verkiezingstijd. Ik had in Nederland niets om de politiek gegeven, maar de landelijke politiek in de VS is goed te volgen en dat deed ik graag. President Gerald Ford had President Nixon een ‘pardon’ gegeven, dus die viel voor mij al af en bij de Democraten was Jimmy Carter de voorloper. Ik mocht hem meteen en las alles over hem in de krant.

De verkiezingen waren op 2 november en ik zat de hele dag aan de buis gekluisterd. Dat deed ik anders nooit. Keurig naar Hollandse gewoonte ging de televisie pas ’s avonds aan. Maar die dag moest ik alles volgen. Over het hele land zag ik mensen in de rij staan om te stemmen. De mannen en vrouwen die in de noordelijke staten woonden, hadden zich helemaal moeten inpakken met mutsen, dassen, wanten en laarzen. De mensen in Florida en Californië stonden in de rij in hun korte broeken en sandalen. Plotseling riep ik naar de televisie:

“DAAR wil ik wonen!”

Dat beeld liet mij niet meer los. Jimmy Carter won en werd mijn eerste President.

4

Geboorte van een zoon, een dochter en nog een zoon

De verzekeringsagent bij Sears was zo aardig om er voor te zorgen dat de Welcome Wagon Hostess bij mij op bezoek kwam. Zij bracht een hele stapel waardebonnen van verschillende winkels en informatie speciaal voor mensen die nieuw in Ashtabula waren. Ook kreeg ik een uitnodiging om lid te worden van de Welcome Wagon Club die ik graag aannam. Er werd elke maand een lunch georganiseerd en je kon je opgeven om met een groep vrouwen elke week te bowlen. Ik had dat nog nooit gedaan, maar het leek mij wel leuk. Tussen het bowlen door was er gelegenheid genoeg om te praten.

Ik begreep uit de conversaties dat het in het ziekenhuis van Ashtabula niet toegestaan was dat de vader de geboorte van zijn kind mee kon maken. Ik was daar erg verbaasd over. Dat was in Nederland toch de normaalste zaak van de wereld.

Toen ik kort daarop wist dat ik in verwachting was, stond ik voor een probleem. Ik vroeg de vrouwen van mijn bowling club of zij een ziekenhuis kenden, waar de vader bij de bevalling toegelaten werd. Zij konden mij niet helpen.

Daarna ben ik elke dag in de auto gestapt en naar steden ten westen van Ashtabula gereden. In het ziekenhuis van elke stad vertelde ik de receptioniste waar ik voor kwam. Iedere keer werd er vreemd gekeken. Het antwoord was telkens “nee”. Toen ging ik naar een ziekenhuis dat een half uur ten oosten van ons vandaan lag, in Conneaut, Ohio. Ik stelde weer dezelfde vraag, maar deze receptioniste was meteen heel aardig.

“O, natuurlijk mogen de vaders erbij zijn.”

Toen vroeg ik naar de naam van de gynaecoloog.

“Er zijn er drie, waarvan dr. Moon Kyung Yoon nieuw is. Zij is reuze aardig.”

Toen was de beslissing meteen gemaakt. Ik koos natuurlijk voor een vrouw. Zij was zelf net uit Zuid-Korea geëmigreerd, met haar man en twee kleine kinderen. Wat een fijne dokter, ik voelde mij meteen bij haar op mijn gemak.

Na de eerste lange winter en onze tweede lente werd David geboren. Het was een lange moeilijke bevalling geweest en daarbij kwam nog dat David 4480 gram woog. Na drie dagen kwamen wij thuis en vanaf dat moment was niets meer hetzelfde. Ik had vaak op baby's gepast, maar dit was anders. Wij hadden ineens de verantwoordelijkheid voor een baby die helemaal afhankelijk van ons was. Mijn ouders waren overgekomen, maar na twee weken gingen zij weer terug. Het moederschap was nog zo nieuw. Het zou fijn geweest zijn als ik een vriendin met meer ervaring had leren kennen. Ondanks dat ik lid was geworden van de Welcome Wagon Club, had ik nog geen echte vriendin gevonden.

Wij genoten zo van David dat ik een tweede kind wilde. Vijf maanden later was ik weer in verwachting.

Ik wilde graag David aan familie en vrienden in Nederland laten zien en dit was mogelijk toen hij zeven maanden was. We hebben met z'n tweeën in één maand heel wat afgereisd. Dat ik al in verwachting van Ellen was, was geen belemmering.

Terug in Ashtabula besloten wij om een huis in de stad te kopen. In een straat met prachtige grote bomen stond een huis dat in een felle blauwe kleur geverfd was. Het had drie verdiepingen en de buitenkant bestond uit houten planken, dus je moet je een heel blauw huis voorstellen. Ik vond de kleur vreselijk lelijk; toch kochten wij het. Als ik aan mensen moest uitleggen waar wij woonden, hoefde ik alleen te zeggen dat het het blauwe huis aan de East 46th Street was. Iedereen wist waar ons huis stond. Nadat wij verhuisd waren, werd in augustus Ellen geboren. Deze bevalling verliep vlot en ze was een makkelijke baby die veel sliep, (daar houdt ze nog steeds van). Het was zo goed weer een baby in mijn armen te houden.

Nu woonden wij in een straat met burens en niet meer zo eenzaam. Toen David zeventien maanden was en Ellen drie maanden, kwam Rosemary met haar man en drie kinderen naast ons wonen. Haar kinderen zaten al op school en omdat ik vastzat, nodigde ik Rosemary uit om 's ochtends koffie te komen drinken. Dit werd een vaste gewoonte. Ze liet zichzelf door de zijdeur binnen en liep dan meteen door naar de keuken. Ze hield erg van koffie en sinds ik toch meestal bezig was met het verschonen of voeden van één van de kinderen, zette zij het zelf. Ik was niet gewend dat iemand in mijn keuken bezig was, maar het wende snel. We hebben heel wat uren in de eetkamer, die in een

speelkamer veranderd was, gezeten en gekletst. Voor mij was dat erg belangrijk, want dat gaf mij de gelegenheid mijn Engels te verbeteren én wij werden goede vriendinnen. Zij wist natuurlijk meer van het Amerikaanse leven en kon mij veel vertellen. Ook over de politiek hadden wij hele discussies, maar nooit over het geloof. Rosemary was grootgebracht in de Rooms Katholieke Kerk, maar dat was een onderwerp waar we nooit over spraken.

Toen Ellen drie maanden was, ontdekte ik tot mijn schrik dat er van schoonmaken niet veel terecht was gekomen. Nogal duidelijk; ik kon het niet aan. Ik wilde graag een werkster zoeken en om dat te betalen, paste ik op een paar kinderen van kennissen. Het werd toen wel wat drukker in de speelkamer, maar de twee jonge vrouwen, Tammy en Debbie, maakten zo goed schoon, dat het voor mijn emotionele rust erg belangrijk was.

Ik begrijp niet waarom ik na twee kinderen het nodig vond om hen te laten dopen. Was het misschien een traditie die voortgezet moest worden? Ik zocht een kerk en vroeg aan de dominee of onze kinderen gedoopt konden worden. Dat kon en op Moederdag 1979 werden zij allebei gedoopt. Toen Michael het jaar daarop in april ons gezin verrijkte, werd ook hij daar op Moederdag gedoopt.

